

การศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีผ้าขาวม้า
กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านวังทองตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร
The Study of Theory of Swarm Color into Loincloth: Case Study at Wangthong
Weaving Group, Nikhom Thung Pho Thale Subdistrict, Kamphaeng Phet Province

ธนกิจ โคนทอง¹ อำไพ แสงจันทร์ไทย² เฉลิมพล หนูหมื่น³ และ ภาณุพันธ์ จิตคำ⁴
Tanakit Koktong¹, Ampai Saengchanthai², Chalermpon Nu-moun³ and Panuphan Jitkham⁴

^{1,2} อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ นักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ อาจารย์ สังกัดสำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสี กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านวังทองตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสี บ้านวังทอง จากการสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง พบว่า กลุ่มทอผ้าบ้านวังทองตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร มีการทอผ้าทั้งหมด 64 เฉดสี ซึ่งรูปแบบการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้าบ้านวังทองเป็นการจับตามสะดวก ซึ่งทำให้กลุ่มสีที่ได้ ไม่ตรงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค และไม่สามารถต่อยอดไปสู่กระบวนการขายในตลาดปัจจุบันได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจับกลุ่มจากเฉดสีทั้งหมด 64 เฉดสี จากสีด้ายของกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ได้ดำเนินการจับกลุ่มสีตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 ทฤษฎีได้แก่ สีเดียวกัน (Monochromatic) คู่สีข้างเคียง (Analogous) คู่สีตรงข้าม (Complementary) คู่สีตรงข้าม 3 สี (Split-complementary) คู่สีตรงข้าม 4 สี (Rectangular tetradic) ซึ่งได้กลุ่มสีจากทฤษฎีไม่ต่ำกว่า 50 คู่สีต่อ 1 ทฤษฎี และได้ดำเนินการนำคู่สีทั้งหมดสอบถามกลุ่มผู้บริโภคตามช่วงอายุวัย พบว่า กลุ่มวัยรุ่น (อายุ 12 – 22 ปี) มีความพึงพอใจกลุ่มสีหมายเลข 39, 43, 31, 34, 7, 20, 4 และกลุ่มวัยทำงาน (อายุ 22 – 40 ปี) พึงพอใจกลุ่มสี 12, 16, 1, 18, 9, 25, 24 กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (อายุ 40 – 60 ปี) มีความพึงพอใจในกลุ่มสีหมายเลข 12, 16, 1, 18, 9, 25, 24 กลุ่มผู้ใหญ่ (อายุ 40–60 ปี) จะมีความชื่นชอบในกลุ่มสีโทนร้อนเป็นส่วนมาก แตกต่างจากกลุ่มวัย ช่วงวัยรุ่น (อายุ 12 – 22 ปี) และช่วงวัยทำงาน (อายุ 22 – 40 ปี) จะมีความชื่นชอบในสีโทนเย็นเป็นส่วนมาก จึงเป็นแนวทางในการจับกลุ่มสีในการทอผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านวังทองตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

คำสำคัญ: ทฤษฎีสี / กลุ่มสี / ผ้าขาวม้า / กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง

Abstract

The research aimed to studying of theory of swarm color into loincloth in case study at Wang thong weaving group, Tambon Nikhom Thung Pho Thale Subdistrict, Kamphaeng Phet Province. In - depth interview weaving group found the weaving group have 64 color shades that the format of color group of loincloth was easily color form into group, Not a requirement of the customer and cannot to develop process in marketing present. Researcher made color form into group 64 color shades by yarn of Wang thong weaving group, Color group of theory of swarm color divided about 5 theory such as Monochromatic, Analogous, Complementary, Split-complementary, and Rectangular Tetradic, Found from Theory of swarm happened to be no less than 50 pairs of colors according to 1 theory and Collecting data of user satisfaction which are customer by Adolescent, Age work, Adult. Adolescent satisfied color group 39, 43, 31, 34, 7, 20 and 4. Age work satisfied color group 12, 16, 1, 18, 9, 25, and 24. Adult satisfied color group 12, 16, 1, 18, 9, 25 and

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

24. The finding color group were as follow adult satisfied Warm Colors Tone different from adolescent and work age satisfied Cool Color Tone, satisfy is approach production loincloth Case study at Wangthong weaving group, Nikhom Thung Pho Thale Subdistrict, Kamphaeng Phet Province.

Keyword: Theory of Swarm Color/ Color Group/ Loincloth/ Wang Thong Weaving Group

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผ้าขาวม้า เป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่มากับวิถีชีวิตของคนไทยแต่ช้านาน ในอดีตนิยมใช้ผ้าขาวม้าทำเป็นเบาะรอง ทารกแรกเกิดจนกระทั่งเด็กโตขึ้นมาก็ใช้ผ้าขาวม้าเป็นของเล่น บางคนทำเป็นตุ๊กตาผ้าขาวม้าหรือ ใช้ม้วนเป็นก้อนกลมสำหรับเล่นมอญซ่อนผ้า หรือใช้ปิดตาสำหรับเล่นซ่อนหา จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ไม่ใช่จะไปไหนมาไหน ผ้าขาวม้าก็เป็นเพื่อนข้างกายไปด้วยตลอดแทบจะ เรียกได้ว่าคนในอดีตมีผ้าขาวม้าเป็นของคู่กายมาตั้งแต่เกิด ผ้าขาวม้าจึงไม่ได้เป็นแค่ของใช้เท่านั้น จากข้อมูล แสดงให้เห็นว่าผ้าขาวม้าเป็นผ้าโบราณ ที่ใช้ประโยชน์กันมานานแล้ว คนไทยรู้จักใช้ผ้าขาวม้ามาตั้งแต่ สมัยพุทธศตวรรษที่ 16 ถ้านับเวลาย้อนไป จะตรงกับยุคสมัยเชียงแสน ในสมัยเชียงแสนผู้หญิงมักนุ่งผ้าถุง ส่วนผู้ชายเริ่มใช้ผ้าเคียนเอว (ผ้าขาวม้า) ซึ่งได้วัฒนธรรมมาจากไทยใหญ่ (ไทยใหญ่ใช้ โปกศีระชะ)

ผ้าขาวม้า เป็นอาภรณ์อ่อนน้อมประสงค์ มีลักษณะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนใหญ่ทอมาจากฝ้าย แต่บางครั้งอาจทอจากเส้นไหม ในบางท้องถิ่นนิยมทอจากเส้นด้ายดิบและเส้นป่าน นิยมทอสลักเป็นลายตารางหมากรุกหรือเป็นลายทาง โดยมากผลิตในแถบภาคเหนือหรือภาคอีสาน มีขนาดความกว้าง - ยาวแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่จะกว้างประมาณ 3 คืบ ยาว 5 คืบ อายุของการใช้งานจะประมาณ 1 - 3 ปี สำหรับราคาก็จะแตกต่างกันออกไปตามวัสดุที่ใช้ ถ้าเป็นผ้าไหมเนื้อดีจะมีราคาแพง ซึ่งนิยมใช้แตะพาดบ่า หรือพาดไหล่ (พวงผกา คุโรวาท, 2552, หน้า 78 - 86)

ปัจจุบันคนไทยบางส่วนมีการละเลยซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมของไทยและจารีตประเพณี ที่เคยสืบสานต่อกันมาอย่างยาวนาน เกิดจากการนำกระแสของชาวตะวันตกมาใช้ในชีวิตประจำวัน หันไปนิยมสังคมแบบทุนนิยมใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่หรูหรา ฟุ่มเฟือย และหลงลืมวัฒนธรรมความเป็นไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้วัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าไทย หรือผ้าขาวม้าเหล่านี้ ก็เริ่มที่จะเลือนหาย สูญหายไปตามกาลเวลา เพราะค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย คนไทยส่วนใหญ่หันไปใช้ซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ต่างประเทศต่างๆ และยังใส่เสื้อผ้าตามแบบแฟชั่นเพื่อให้เข้ากับยุคกับสมัยที่คนส่วนใหญ่เขาใส่กันหรือใส่กางเกงยีนส์ขายาว กางเกงยีนส์ขาสั้นตามค่านิยมของชาวต่างประเทศ

กลุ่มผ้าขาวม้าบ้านวังทอง พุงโพธิ์ทะเลได้มีการทอผ้าขาวม้าในรูปแบบที่หลากหลาย และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า เพื่อให้เหมาะสมกับตลาดในยุคสมัยปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้านั้น ยังไม่เป็นที่นิยมของคนส่วนใหญ่ กลุ่มผู้บริโภคยังมีมุมมองว่าขาดความทันสมัยและร่วมสมัยเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถที่จะขยายกลุ่มตลาดไปสู่กลุ่มผู้บริโภคหรือตลาดสินค้าชั้นนำได้ จึงสมควรจะต้องมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับค่านิยมกับยุคกับกาลเวลา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการศึกษาทฤษฎีสี ในการจับกลุ่มสีกรณีศึกษาของกลุ่มผ้าบ้านวังทอง นิคมพุงโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพัฒนารูปแบบของสีผ้าขาวม้าให้มีความทันสมัย และพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ ผ้าขาวม้า ที่มีความโดดเด่นสวยงาม น่าสนใจ และเป็นการสร้างมูลค่า ให้กับสินค้าพัฒนาต่อกายภาพของกลุ่มชุมชน และ ยังเป็นการสร้างรายได้เสริม วิชาชีพ ให้กับกลุ่มชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีผ้าขาวม้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมพุงโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจับกลุ่มสีและลวดลายผ้าขาวม้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมพุงโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มประชากร การศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีกรณีศึกษา กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชรผู้วิจัยได้ทำการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีผ้าขาวม้า บ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร ได้แก่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้านการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้ในการศึกษาการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร

ประชากร ได้แก่ กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง จำนวน 13 ท่าน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง จำนวน 5 ท่าน

1. นางสมอน ทองพันธ์	ประธานกลุ่มทอผ้าทอผ้าขาวม้าบ้านวังทอง
2. นางพวง พันพิพัฒน์	รองประธานกลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านวังทอง
3. นางมาลา คำคอง	รองประธานกลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านวังทอง
4. นางน้อย โคนศิริ	กรรมการกลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านวังทอง
5. นางสุรี กระบวนศรี	เลขานุการทอผ้าขาวม้าบ้านวังทอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า กรณีศึกษา กลุ่มทอผ้า บ้านวังทองนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลจังหวัดกาฬงเพชร

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจับกลุ่มสีผ้าขาวม้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร ใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) ได้แก่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินเพื่อประเมินความพึงพอใจในการจับกลุ่มสีผ้าขาวม้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มผู้บริโภคทั่วไปโดยการคัดเลือกแบบโควตา 3 ช่วงอายุประกอบด้วย

วัยรุ่น	ช่วงอายุ 12 - 22 จำนวน 50 คน
วัยทำงาน	ช่วงอายุ 22 - 40 จำนวน 50 คน
วัยผู้ใหญ่	ช่วงอายุ 40 - 60 จำนวน 50 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในเรื่องทฤษฎีของสี

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า กรณีศึกษาทอผ้า บ้านวังทอง นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในเรื่องทฤษฎีของสี ดังนี้ (สุริยะ ฉายะเจริญ,2555)

1. สีเพื่อการออกแบบ
2. ทฤษฎีสี
 - 1) Monochromatic สีเดียว
 - 2) Analogous คู่สีข้างเคียง
 - 3) Complementary คู่สีตรงข้าม
 - 4) Split-complementary คู่สีตรงข้าม 3 สี
 - 5) Rectangular Tetradic คู่สีตรงข้าม 4 สี
3. การใช้สีวรรณะเดียว
4. การใช้สีต่างวรรณะ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ เพื่อเป็นแนวทางของการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า กรณีศึกษากลุ่มทอผ้า บ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 3 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพในการใช้ในงานวิจัยในขั้นตอนการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากแหล่งข้อมูลโดยการลงพื้นที่ไปสอบถามจากกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นนำมาปฏิบัติในการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า กรณีศึกษากลุ่มทอผ้า บ้านวังทองนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาปฏิบัติการเปรียบเทียบกลุ่มสีของผ้าขาวม้า

ขั้นตอนที่ 6 นำกลุ่มสีที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า ไปทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 7 สรุปข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้าที่ได้ทำการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสีของผ้าขาวม้า กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร 5 ท่าน

จากการสัมภาษณ์ นางสาวมอน ทองพันธ์ ตำแหน่งประธานกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร 27 มีนาคม 2561 กลุ่มทอผ้าบ้านวังทองได้ให้ข้อมูล ประวัติของหมู่บ้าน สาเหตุที่ตั้งชื่อว่า บ้านวังทอง เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ห้อมล้อมไปด้วยทอง ซึ่งหมายถึงทองคำ เป็นโลหะสีเหลืองอ่อนสวยงาม กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ก่อตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านวังทอง เมื่อ ปี พ.ศ.2543 โดยมี นางสาวมอน ทองพันธ์ เป็นประธานกลุ่มทอผ้า และมีสมาชิกในกลุ่ม 13 คน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีอาชีพทอผ้าเป็นหลัก และทางกลุ่มทอผ้ายังมีเครื่องมืออุปกรณ์ ในการทอผ้าที่มีอายุและเป็นเครื่องมือที่สืบสานต่อกันมา

โดยกลุ่มทอผ้าบ้านวังทองที่มีการก่อตั้งมาอย่างยาวนาน และขึ้นชื่อในเรื่องการทอผ้าขาวม้า และได้มีการทอผ้าขาวม้าสืบต่อกันมา ผ้าขาวม้าของชุมชนนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลเล่นนั้นมีความสวยงาม สีผ้าขาวม้าไม่ตก ผ้าขาวม้าไม่ยืดไม่หด สามารถผลิตได้ตามต้องการ

ราคาของผ้าขาวม้าจะขึ้นอยู่กับความกว้าง ความยาว ของผ้าขาวม้า มี 2 ราคา คือ

1. กว้าง 80 ยาว 2 เมตร 20 ราคาต่อผืนละ 200 บาท
2. กว้าง 70 ยาว 2 เมตร 20 ราคาต่อผืนละ 150 บาท

สีด้ายที่ใช้ในการทอของกลุ่มทอผ้าบ้านวังทองมี 64 เฉดสี

การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ โดยส่วนใหญ่แล้วตลาดผ้าขาวม้าทอมือ ที่ทางกลุ่มทอผ้าบ้านวังทองผลิตขึ้นมานั้น ส่วนใหญ่เป็นลายตารางมีชื่อเรียกว่า ผ้าขาวม้าลายตาหมูแบบโบราณ ผ้าขาวม้าลาย ผ้าขาวม้าตามะกอก ผ้าขาวม้าลายตาเล็ก และทางกลุ่มมีความต้องการที่จะพัฒนาในด้านของรูปแบบ ที่ให้ตรงต่อความต้องการลูกค้าในปัจจุบัน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาพที่ 1 รูปแบบผ้าขาม้าทอมือ

จากแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ในด้านกระบวนการผลิตผ้าขาม้าทอมือนั้น จะใช้จากเส้นใยประดิษฐ์หรือเส้นใยสังเคราะห์ ในการทอผ้าขาม้าเนื่องจากเส้นใยธรรมชาติเริ่มขาดแคลน จึงมีการประยุกต์ใช้เส้นใยประดิษฐ์ในการทอผ้าขาม้าในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 เส้นใยประดิษฐ์ผ้าขาม้าทอมือ

การใช้เครื่องทอผ้าทำให้เป็นฝ้ายยาว โดยส่วนใหญ่จะใช้เส้นด้ายสีพื้นเป็นเส้นตั้งในนอนยาว และใช้ด้ายสีที่เป็นกระสวยเป็นเส้นแนวขวาง เพื่อให้สีของลายผ้าขาม้ามีลวดลายขึ้น โดยสีที่ติดกันนั้น จะมีสีที่เข้มมากยิ่งขึ้น การทอผ้าขาม้าส่วนใหญ่จะใช้ไม่เกิน 3 สี ในการทำให้เกิดลวดลายของผ้าขาม้าทอมือ

ภาพที่ 3 กี่ทอผ้าขาม้าทอมือ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ภาพที่ 4 ลักษณะของการกรอผ้ากระสวยฝ้ายทอ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มทอผ้าบ้านวังทองตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร มีการทอผ้าทั้งหมด 64 เฉดสี ซึ่งรูปแบบการจับกลุ่มสีเพื่อการถักทอ และสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์ กลุ่มชุมชนยังไม่มี การความรู้ในการจับกลุ่มสี ลักษณะของสีที่ใช้ในการถักทอ จึงเป็นการจับกลุ่มสีตามสะดวก ซึ่งทำให้ได้กลุ่มสีที่ไม่ สวยงาม และไม่สามารถต่อยอดไปสู่กระบวนการขายในตลาดปัจจุบันได้

ภาพที่ 5 ตัวอย่างเฉดสี ที่กลุ่มชุมชนทำการจับกลุ่มสีเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจับกลุ่มจากเฉดสีทั้งหมด 64 เฉดสีที่กลุ่มชุมชนมีศักยภาพในการผลิต โดยอ้างอิงจาก ทฤษฎีของสุริยะ ฉายะเจริญ (2555) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจับกลุ่มสีจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีสี

1. Monochromatic	สีเดียว
2. Analogous	คู่สีข้างเคียง
3. Complementary	คู่สีตรงข้าม
4. Split-complementary	คู่สีตรงข้าม 3 สี
5. Rectangular Tetradic	คู่สีตรงข้าม 4 สี

ซึ่งได้กลุ่มสีจากทฤษฎีไม่ต่ำกว่า 50 คู่สีต่อ 1 ทฤษฎี และได้ดำเนินการนำกลุ่มสีทั้งหมดสอบถามกลุ่ม ผู้บริโภคตามช่วงอายุวัย ได้แก่ ช่วงอายุวัยรุ่น (ช่วงอายุ 12 – 22 ปี) ช่วงวัยทำงาน (ช่วงอายุ 22 – 40 ปี) และ ช่วง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

อายุวัยผู้ใหญ่ (ช่วงอายุ 40 – 60 ปี) ได้กรณศึกษากลุ่มสีที่มีความถึในการเลือกสูงที่สุด กลุ่มช่วงวัยละ 7 กลุ่มสี รวมทั้งหมดทุกช่วงวัยเป็น 21 กลุ่มสี ดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี กลุ่มวัยรุ่น ช่วงอายุ 12 – 22 ปี จำนวน 50 คน

ทฤษฎีสี	รูปแบบกลุ่มสี	ระดับความเหมาะสม (n = 50)	
		ระดับความชื่นชอบ	ร้อยละ
1. สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 4 สี	รูปแบบที่ 13 	13	26
สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 3 สี	รูปแบบที่ 33 	14	28
สีเดียวกัน Monochromatic แบบสี 2	รูปแบบที่ 18 	13	26
2. Analogous คู่สีข้างเคียง	รูปแบบที่ 34 	16	32
3. Complementary คู่สีตรงข้าม	รูปแบบที่ 7 	14	28
4. Split-complementary สีตรงข้าม 3 สี	รูปแบบที่ 20 	15	30
5. Rectangular Tetradic สีตรงข้าม 4 สี	รูปแบบที่ 41 	4	28

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี กลุ่มวัยทำงาน ช่วงอายุ 21 – 40 ปี

ทฤษฎีสี	รูปแบบกลุ่มสี	ระดับความเหมาะสม (n = 50)	
		ระดับความชื่นชอบ	ร้อยละ
1. สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 4 สี	รูปแบบที่ 39 	13	26
สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 3 สี	รูปแบบที่ 43 	14	28

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี กลุ่มวัยทำงาน ช่วงอายุ 21 – 40 ปี (ต่อ)

ทฤษฎีสี	รูปแบบกลุ่มสี	ระดับความเหมาะสม (n = 50)	
		ระดับความชื่นชอบ	ร้อยละ
สีเดียวกัน Monochromatic แบบสี 2	รูปแบบที่ 31 	14	28
2. Analogous คู่สีข้างเคียง	รูปแบบที่ 34 	16	32
3. Complementary คู่สีตรงข้าม	รูปแบบที่ 7 	13	26
4. Split-complementary สีตรงข้าม 3 สี	รูปแบบที่ 20 	15	30
5. Rectangular Tetradic สีตรงข้าม 4 สี	รูปแบบที่ 4 	14	28

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี กลุ่มวัยผู้ใหญ่ช่วงอายุ 40 – 60 ปี

ทฤษฎีสี	รูปแบบกลุ่มสี	ระดับความเหมาะสม (n = 50)	
		ระดับความชื่นชอบ	ร้อยละ
1. สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 4 สี	รูปแบบที่ 12 	13	26
สีเดียวกัน Monochromatic แบบ 3 สี	รูปแบบที่ 16 	14	28
สีเดียวกัน Monochromatic แบบสี 2	รูปแบบที่ 11 	2	24
2. Analogous คู่สีข้างเคียง	รูปแบบที่ 18 	17	34

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี กลุ่มวัยผู้ใหญ่ช่วงอายุ 40 – 60 ปี (ต่อ)

ทฤษฎีสี	รูปแบบกลุ่มสี	ระดับความเหมาะสม (n = 50)	
		ระดับความชื่นชอบ	ร้อยละ
3. Complementary คู่สีตรงข้าม	รูปแบบที่ 9 	13	26
4. Split-complementary สีตรงข้าม 3 สี	รูปแบบที่ 25 	15	30
5. Rectangular Tetradic สีตรงข้าม 4 สี	รูปแบบที่ 24 	16	32

สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบกลุ่มสีที่มีการพัฒนาตามทฤษฎีสี ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างกรณีศึกษาทั้งหมด 3 ลำดับความพึงพอใจ ของแต่ละช่วงอายุ พบว่า

กลุ่มวัยรุ่น (อายุ 12-22 ปี) มีความพึงพอใจในรูปแบบกลุ่มสีหมายเลข 13, 43, 18, 34, 7, 20, 4

กลุ่มทำงาน (อายุ 22-40 ปี) มีความพึงพอใจในรูปแบบกลุ่มสีหมายเลข 39, 43, 31, 34, 7, 20, 4

กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (อายุ 40-60 ปี) มีความพึงพอใจในรูปแบบกลุ่มสีหมายเลข 12, 16, 1, 18, 9, 25, 24

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

จากการวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบของของกลุ่มสีที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละทฤษฎีสี และแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างกัน เนื่องด้วยความชื่นชอบของแต่ละช่วงวัยมีความชื่นชอบสีที่มีความแตกต่างและหลากหลาย จากการเปรียบเทียบตารางที่ 1-3 พบว่ารูปแบบของกลุ่มสีส่วนใหญ่ ที่มีความถี่มากที่สุดในแต่ละทฤษฎีของแต่ละช่วงวัย มีทั้งสีโทนร้อนและโทนเย็น ผสมผสานกันอยู่แต่จะพบได้ว่าในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 40 – 60 ปี) จะมีความชื่นชอบในกลุ่มสีโทนร้อนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสีโทนร้อนนั้นเป็นสีที่ให้ความรู้สึกของโดดเด่นและสะดุดตา ซึ่งช่วงอายุ 40-60 ปี เป็นช่วงอายุที่ส่วนใหญ่เริ่มมีปัญหาทางสายตา สีที่มีความชัดเจน และดึงดูดสายตาจึงเป็นสีที่มีความพึงพอใจโดยรวม สูงที่สุดของกลุ่มวัยผู้ใหญ่ แตกต่างจากกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 12 – 22 ปี) และช่วงวัยทำงาน (อายุ 22 – 40 ปี) จะมีความชื่นชอบในสีโทนเย็นเป็นส่วนมาก ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกลุ่มสีสำหรับการทอผ้าขาวม้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคตามแต่ละช่วงวัย

อภิปรายผล

จากการอภิปรายผลจากการศึกษาทฤษฎีสีในการจับกลุ่มสี ของผ้าขาวม้ากรณีศึกษา กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกาฬงเพชร พบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง มีอาชีพทอผ้าเป็นหลัก ซึ่งมีผลิตภัณฑ์จำหน่ายเป็นผ้าขาวม้า ราคา 150 – 200 บาท/ผืน มีเฉดสีสำหรับการทอผ้าขาวม้าทั้งหมด 64 เฉดสี ซึ่งมีการจับกลุ่มสีการทอตามความสะดวกของชุมชน ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีสีคละกันแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภคตามช่วงวัย จากการจับกลุ่มสี โดยใช้ทฤษฎีสีทั้งหมด 5 ทฤษฎี ได้แก่ สีเดียวกัน คู่สีข้างเคียง คู่สีตรงข้าม คู่สีตรงข้าม 3 สี คู่สีตรงข้าม 4 สี (สุริยะ ฉายะเจริญ, 2555) โดยการสอบถามกลุ่มผู้บริโภคแยกตามช่วงวัยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ ช่วงวัยรุ่น (อายุ 12 – 22 ปี) ช่วงวัยทำงาน (อายุ 22 – 40 ปี) และช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 40 – 60 ปี) พบว่าในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 40 – 60 ปี) จะมีความชื่นชอบในกลุ่มสีหมายเลข 12, 16, 1, 18, 9, 25, 24 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นสีโทนร้อน สอดคล้องกับแนวคิดของกรมการค้าระหว่างประเทศ (2561) ได้ระบุเกี่ยวกับสีที่เหมาะสมในกลุ่มของผู้สูงอายุว่า จะต้องเป็นรูปแบบสีที่มองเห็นได้ง่าย สามารถรับรู้และเข้าใจได้ง่าย ซึ่งแตกต่างจากกับกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 12 – 22 ปี) ที่ชื่นชอบกลุ่มสีหมายเลข 39, 43, 31, 34, 7, 20, 4 และกลุ่มวัยทำงาน (อายุ 22 – 40 ปี) ที่ชื่นชอบกลุ่มสี 12, 16, 1, 18, 9, 25, 24 ซึ่งเป็นกลุ่มสีโทนเย็นเป็นส่วนมาก สอดคล้องกับแนวคิดของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ด้วยสีกันใหม่ (thumbsupteam, 2556) ได้ระบุไว้ว่า ในกลุ่มเด็กถึงวัยรุ่นและวัยทำงาน จะชื่นชอบสีที่มีความหลากหลายและมีความสดใส แตกต่างกันตามความชื่นชอบส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาการจับคู่สีตามทฤษฎีสีพื้นฐาน ได้แก่ สีเดียว คู่สีข้างเคียง คู่สีตรงข้าม คู่สีตรงข้าม 3 สี และ คู่สีตรงข้าม 4 สี ดังนั้นควรมีการศึกษาทฤษฎีสีอื่นๆ เพื่อใช้ในการอ้างอิงด้วย
2. ควรมีการศึกษาการใช้ทฤษฎีการจับคู่สีกับผลิตภัณฑ์ผ้าอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการจับคู่สี เพื่อต่อยอดสู่การออกแบบแฟชั่น หรือเครื่องประดับ
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจกับผู้บริโภคเกี่ยวกับความแตกต่างกันของคู่สี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าระหว่างประเทศ. (2561). ความหมายของสี. [Online]. Available: <http://www.60plusthailand.com/th/news> [2561, กันยายน 14].
- พวงผกา คุโรวาท. (2552). คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- สุริยะ ฉายะเจริญ. (2555). การออกแบบสีดิจิทัล 1. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- thumbsupteam. (2556). มากำหนดกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ด้วยสีกันใหม่. [Online]. Available: <https://thumbsup.in.th/2013/09/target-with-colour-infographic/> [2561, กันยายน 14].